

Qorti tal-Maġistrati (Malta)

**RIK NRU 159/2018: AV DR SUE MERCIECA BĦALA MANDATARJA
SPEĊJALI TAL-ASSENTI ANDREW GALEA (K.I. NRU. 151467M) V.
ARNOLD MEDIA LTD (C39896)**

(AMMONT MIFTIEHEM – IL-VOLONTÀ' TAL-PARTIJET F'KUNTRATT – IL-BWONA FEDE TAL-PARTIJET
F'KUNTRATT – HLAS EX-GRATIA)

MAĠISTRAT: DR. VICTOR G. AXIAK

5 ta' Ottubru 2020

IL-QORTI,

wara li kkunsidrat ir-rikors ta' Dr Sue Mercieca bħala mandatarja speċjali tal-assenti Andrew Galea (“ir-rikorrent”) ippreżentat fis-6 ta' Lulju 2018,

wara li kkunsidrat ir-risposta ta' Arnold Media Ltd (“l-intimata” jew “il-kumpanija intimata”) ippreżentata fis-16 ta' Awwissu 2018,

wara li rat id-dokumenti kollha li ġew esebiti fil-kors tal-kawża,

wara li rat illi din il-kawża giet assenjata lil din il-Qorti kif presjeduta permezz tal-assenjazzjoni magħmula ai termini tal-Artikolu 520(1)(a) tal-Kap. 9 tal-Ligijiet ta' Malta u tal-Artikolu 11(9) tal-Kap. 12 tal-Ligijiet ta' Malta fil-31 ta' Ottubru 2019,

wara li semgħet it-trattazzjoni orali magħmula għan-nom

- tar-rikorrent, mill-Avukat Dr. Andrew Borg Cardona
- tal-intimata, mill-Avukat Dr. Paul Gonzi,

qed tagħti din is-

Sentenza

1. Ir-rikorrent qed jitlob il-ħlas tas-somma ta' għaxart elef ewro (€ 10,000) ammont dovut naxxenti minn kuntratt ta' impjeg bejnu u l-intimata fejn kien miftiehem illi jekk l-istess rikorrent jibqa' fl-impjeg sas-27 ta' April 2018 l-ammont rikjamat jiġi

mħallas lilu. Ir-rikorrent jgħid li peress illi hu ottempera ruħu mal-ftehim l-ammont ġie dovut lilu. Ir-rikorrent talab ukoll l-ispejjeż inkluż dawk tal-interpellanza ġudizzjarja tas-16 ta' Mejju 2018 u ta' mandat ta' sekwestru odjern intavolat kontestwalment u kif ukoll l-imgħax skond il-liġi.¹

2. Il-kumpanija intimata min-naħa tagħha tilqa' għat-talbiet tar-rikorrenti billi:-

1. B'mod ġenerali teċepixxi illi t-talbiet tar-rikorrenti għandhom jiġu miċħuda bl-ispejjeż stante li huma nfondati fil-fatt u fid-dritt;
2. B'mod speċifiku, tgħid "*Illi mhux minnu li kien miftiehem illi l-ammont ta' għaxart elef ewro (€ 10,000) għandu jithallas biss jekk ir-rikorrenti jibqa' fl-impjieg sas-27 ta' April 2018; Illi fl-ewwel lok, l-kuntratt irid jinqara fl-intier tiegħu billi jitqiesu l-għanijiet ċari u l-ftehim sħiħ bejn il-partijiet. Illi l-ammont ta' € 10,000 kien offrut lir-rikorrent f' kuntest fejn ir-rikorrent kien, apparti r-rwol li kellu ta' "Head of Data and Analytics", aċċetta li jidhol għal aktar responsabbiltà, fir-rwol ta' Acting Chief Technical Officer (CTO), b' zieda fis-salarju ta' ċirca € 13,000 per annum li jammonta fit-total ta' € 80,000. Kif ser jiġi pruvat, m' hemm l-ebda' dubju li l-għaxart elef Ewro kienu "performance bonus" pagabbli retroattivament ladarba l-kumpanija kienet tkun sodisfatta bil-prestazzjoni tiegħu fir-rwol il-ġdid ta' Acting CTO;*
3. B'mod speċifiku tgħid ukoll "*Illi fit-tieni lok, bħala stat ta' fatt, kif ser jiġi ppruvat, il-prestazzjoni tar-rikorrent kienet warda negattiva ferm, ossia l-kontribut fil-pożizzjoni ta' Acting CTO kien superfiċjali, tant illi naqas milli jamministra kompiti essenzjali, inkluż b' mod partikolari, upgrade tal-infrastruttura li kienet taqa' taht ir-responsabbiltà' tiegħu. Illi minkejja li kien approva l-bdil fis-sistemi, huwa naqas milli jkun preżenti biex jimmaniġġja l-bidliet u dan kien kontribut ewlieni għall-falliment sinifikanti li swiet ħafna lil kumpanija kemm f' ħin u spejjeż. Illi l-kumpanija tiriserva d-drittijiet tagħha biex tirkupra dawn id-danni; Illi inoltre, qabel ma telaq mill-impjieg, r-rikorrent kien ingħata struzzjonijiet ċari biex jagħti handover kemm tar-rwol ta' Head of Data and Analytics, kif ukoll tar-rwol ta' Acting CTO, iżda persistentement naqas milli jagħmel dan, kemm matul l-impjieg tiegħu kif ukoll wara li telaq. Illi dan kollu juri l-falliment li jwettaq ir-rwol ta' CTO kif kien intiż, u jservi bħala konferma li l-€ 10,000 mhumiex dovuti lilu".²*

---

¹ Fol. 1

² Fol. 8

3. Din hija kawża pjuttost sempliċi fejn il-partijiet, ir-rikorrent bħala ex-impjegat fuq naħa u l-intimata bħala l-kumpanija li kienet tħaddmu fuq in-naħa l-oħra, ma' qablux dwar l-interpretazzjoni li kellha tingħata lil klawnsola/kundizzjoni li giet inkorporata f'*addendum* tal-kuntratt ta' impjieg tar-rikorrent.
4. Ir-rikorrent gie impjegat bħala "*Head of Data and Analytics*" mal-kumpanija intimata b'effett mit-28 ta' Novembru 2016 u dan permezz tal-kuntratt ta' impjieg datat 13 Ottubru 2016³.
5. Permezz ta' *addendum* ossia ftehim ulterjuri datat 27 ta' Ottubru 2017, ir-rikorrent gie maħtur bħala "*Acting CTO*" b'effett mill-1 ta' Novembru 2017⁴. Dan il-ftehim ulterjuri kien fih numru ta' kundizzjonijiet ġodda u cioe:
  - Is-salarju *gross* annwali kien ser jitla' minn € 67,091 għal € 80,000;
  - Ir-rikorrent kellu jservi f'din il-posizzjoni sas-27 ta' April 2018 meta imbagħad kellu jspiċċa l-impjieg tar-rikorrent;
  - L-esiġenzi tar-rwol il-ġdid tiegħu ġew elenkati f'dokument anness mal-istess ftehim;
  - Il-kumpanija intimata kellha tipprovdi lir-rikorrent tlett biljetti tal-ajru għall-Istati Uniti bir-ritorn għall-perjodu Novembru 2017 sa' April 2018;
  - Il-kumpanija intimata kellha tħallas lir-rikorrent is-somma ta' € 10,000 *ex-gratia* mal-ħlas tal-aħhar salarju.
6. Mill-bqija l-partijiet ftehm u illi t-termini u kundizzjonijiet tal-kuntratt tal-impjieg originali kellhom jibqgħu fis-seħħ;
7. Skond ir-rikorrent, il-ftehim kien ċar u cioe' illi huwa kellu jithallas is-somma ta' €10,000 mill-intimata appena jspiċċa l-kuntratt ta' impjieg tiegħu fis-27 ta' April 2018. Il-kumpanija intimata min-naħa l-oħra tishaq illi din is-somma kienet miftehma biss bħala *performance bonus* u cioe dipendenti fuq il-prestazzjoni tiegħu fir-rwol il-ġdid ta' *Acting CTO* liema prestazzjoni però ma' kienet waħda tajba xejn u għaldaqstant skond l-intimata l-ebda ammont ma' kien u m'huwa dovut lir-rikorrent.

Provi

8. Mill-provi jirrizulta li l-fatti li taw lok għal din l-azzjoni fil-qosor huma s-segwent:

---

³ Fol. 22

⁴ Fol. 97

4. Kif ġia' ngħad, fit-13 ta' Ottubru 2016 ir-rikorrent ġie impjegat mas-soċjetà' intimata bħala Head of Data and Analytics;
5. Sena wara huwa ġie avviciinat mill-istess kumpanija sabiex b'żieda mar-responsabilità li diġà kellu jikkupa ukoll il-kariga ta' Acting Chief Technical Officer (CTO) b'kundizzjonijiet aħjar ta' xogħol;
6. Wara li l-intimata għamlet l-offerta tagħha kemm verbalment u kif ukoll bil-miktub kif mitlub mill-istess rikorrent, qabel ma ġie iffirmit il-ftehim ir-rikorrent informaha li huwa kien bi ħsiebu jemigra lejn l-Amerika mal-familja tiegħu. Wara li żvela dan il-fatt komplew in-negozjati u fil-fatt kien hemm tibdil fil-pakkett li kien oriġinarjament propost.
7. Il-partijiet iffirmaw l-addendum ossia ftehim emendat kif ġia' ingħad fis-27 ta' Ottubru 2017.
8. Fit-tmiem tal-kuntratt, li f'dak l-istadju kien ġie konvertit bil-kunsens tal-partijiet minn wiehed indefinit għal wiehed definit, ir-rikorrent ma tħallasx l-ammont ta' € 10,000 u ġie infurmat li dan kien minħabba li l-intimata ma kienitx sodisfatta bil-prestazzjoni tiegħu anki' fid-dawl ta' kriżi li kienet żviluppat hemm fix-xogħol tagħha.
9. Ta' interess partikolari huwa n-negozjati li seħhew bejn il-partijiet qabel ma' ġie iffirmit l-*addendum* in kwistjoni u dan għaliex dawn jistgħu jixhtu dawl fuq il-kuntest kollu u fuq l-intenzjoni tal-partijiet sabiex tiġi inkluża l-kundizzjoni tal-ħlas tas-somma ta' €10,000 *ex-gratia*;
10. Skond ir-rikorrent **Andrew Galea**, fl-aħhar ta' Ottubru 2017, jiġifieri kwazi sena wara li beda l-impjieg tiegħu mal-intimata, huwa ġie mgħajjat għal laqgħa minn Raphael Arnold (CEO), Jacqueline Backman (CPO) u Tim Buttigieg (COO). Dawn infurmawh illi minħabba l-prestazzjoni tajba f'xogħlu l-kumpanija kienet qed toffrilu li jilħaq *Acting CTO* b'żieda ta' tlettax-il elf fis-salarju annwali (i.e għal €80,000 fis-sena) u perjodu ta' *probation* għal sitt xhur. F'dan l-istadju l-kumpanija ma' semmietlu l-ebda *performance bonus* jew ħlas ta' xi somma *ex-gratia*. Ir-rikorrent qallhom li ser jaħsibha qabel ma' jerga' lura bir-risposta tiegħu. L-għada r-rikorrent iltaqa' ma' Raphael Arnold (CEO) u nfurmah illi huwa kien beħsiebu jemigra lejn l-Istati Uniti f'Diċembru 2017 u li fi kwalunkwe każ huma ma' kienx qiegħed jaqbel la maż-żieda proposta fis-salarju tiegħu u lanqas mal-fatt illi kien ser ikun sugġett għal perjodu ieħor ta' *probation*. Iktar tard dakinhar reġa' ltaqa' ma' Raphael Arnold (CEO) fil-

presenza ukoll ta' Jacqueline Backman u din id-darba dawn għamlulu offerta oħra, u cioe:

"- to work until 27th April 2018 (6 months). Although this was to terminate, we decided to see how it goes and discuss further options.

- To work remotely as needed and they provided 3 return tickets to USA. I supplied tentative dates that they agreed to.

- Their offer included the ex-gratia payment which was never mentioned or discussed before. They presented this as a gift (CEO own words) for taking this assignment (enfasi miżjuda).

- They removed the probation clause.

- I report directly to CEO"⁵

11. Skond ir-rikorrent din l-offerta kienet dik li eventwalment ftit ġimgħat wara giet riflessa fil-ftehim ta' bejn il-partijiet.

12. Meta l-istess rikorrent gie kontroezaminat fis-seduta tal-14 ta' Ottubru 2019 huwa xehed kif ġej:

"Xhud: Le l-ewwel offerta kien fiha probation, il-paga, qisu kien ser ikun permanenti l-appointment. Wara li kellimtu l-updates jinkludu mainly il-paga baqgħet l-istess, kien hemm terminu li sal-aħħar ta' April kien, mhux indefinite, u interim period li ħallsuli xi tickets għax kont ser naħdem remotely mill-Amerika u nkun ġej u sejjer u l-iktar importanti offrewli the second waħda li hemm sentenza li tgħid an ex gratia payment of ten thousand euros ma nafx eżatt il-wording, u fil-fatt jien malli rajtha din, qatt ma' konna tkellimna fuqha din, qatt ma konna semmejnihha u dort fuq Jacqui u fuq Raphael u għidtilhom isma' din x'inhi għax din ma ddiskutejnihiex. U kliem Raphael eżatt kien consider it as a gift of accepting this agreement. Hekk eżatt qalli hu..."⁶

... Xhud: Il-bonus qed ngħidlek x'għara, meta offrewli l-agreement ħarist, rajt li l-paga baqgħet l-istess, il-kundizzjonijiet li konna ftehmna li jtuni tlett tickets within six months għall-Amerika, li issa l-agreement huwa with a terminate u rajt din is-sentenza u għidtilhom din l-ex gratia payment ta' ten thousand x'inhi eżatt? U both Jacqui u

---

⁵ Fol. 12

⁶ Fol. 124 quddiem u jkompli wara

Raphael turned to me u qaluli consider that as a gift, on your last payment we will give you a ten thousand payment, an ex gratia payment as a gift u dan nimmagina għamluh biex iħajruni għax kienu jafu li jien ma kontx kuntent bil-paga biex nibqa”, biex nibqa’ għax kelli role x’nagħmel f’dawk is-sitt xhur.”⁷

13. **Raphael Arnold**, CEO u fundatur tal-kumpanija intimata xehed in ezami illi fid-diskussjoni li kellhom mar-rikorrent qabel ma’ gie ffirmat l-addendum: *“we discussed the possibility of the role with him and the wage that the role came with which was ... we’d offered 80 thousand euros and he was currently on 67 at the time and he indicated that he felt that wage low and that 90 thousand euro would be more appropriate. At that point we said that we could not afford to do that but after the six month probation period that we would offer him the ten thousand euro performance bonus and this was then later ... re stated in an email that day for the offer to be put in writing. At no time during the initial discussion did we have any indication that Mr Galea was not going to be able to fulfil that role, yet we had negotiated the salary. The very next morning I received an email asking to meet at Attard office which I requested the meeting inside the office so that Jack the Chief Performance Officer could be present and at this point Andrew informed us that his family was moving to the USA and obviously we were quite shocked at this point and then we ... Andrew asked if there was a possibility to continue working and at this point we started the discussion to look at how it would look and to create something that could be workable for both. And it was at this point that we discussed the same conditions, the 80 thousand euros and the ten thousand performance bonus and this was dated in those meetings.”⁸*
14. L-istess xhud kompli jixhed illi l-intenzjoni dejjem kienet illi: *“this was a performance bonus because the ten thousand was to match up to the 90,000 that he originally requested. So this was just a way for us to make it work and bearing in mind that at this stage, this first email which describes the details of remuneration actually was on the basis that he was going to be an employee of the firm for a long term, whereas the very next day he informed us that he was moving to the USA, which obviously he ... in the previous day he has negotiated the salary on the basis that he was going to be an employee which we agree to.”⁹*
15. L-email li għamel referenza għaliha Raphael Arnold fix-xhieda tieghu hija dik datata 23 ta’ Ottubru 2017 mibgħuta minnu stess lir-rikorrent fejn hemm puntwalizzat li

---

⁷ Fol. 124 wara u jkompli Fol. 125

⁸ Fol. 53

⁹ Fol. 56

*“Renumeration will be 80k + 10 k performance bonus”*¹⁰. Għal dik l-email ir-rikorrent kien wiegħbu illi xtaq li jiddiskutiha miegħu fiżjed dettal.

16. Raphael Arnold xehed ukoll illi: *“... I wouldn't be somebody who would just offers somebody ten thousand euros for fun. Especially in the position he was in and the requirements that we had were so serious that we were prepared to accept an opportunity to work with him on these basis, but obviously we expected performance, otherwise we could have essentially with him not being present which is attested to, emm ... in various respects, you know, I could have pretty much done what he did anyway.”*¹¹

17. Din is-sekwenza kronoloġika ta' kif żvolgiew id-diskussjonijiet qabel l-iffirmar tal-*addendum* mistqarra minn Raphael Arnold tikkombaċi xi ftit jew wisq ma' dik li xehed fuqha r-rikorrent bid-differenza però illi dan tal-aħħar ma' ftakarx li kienet intbagħtet xi email lilu bil-*performance bonus*. Filfatt fil-kontroezami tiegħu, ir-rikorrent għall-ewwel addirittura xehed li dik l-email in kwistjoni qatt ma' raha hu u li Arnold kien qed jigdeb meta xehed illi oriġinalment huma kienu ddiskutew l-għoti ta' *performance bonus*.¹² Iktar tard fl-istess xhieda però x-xhud stqarr biss li ma' jiftakarx tali korrispondenza.¹³ F'dan ir-rigward ix-xhud qal illi wara li ntemmlu l-impjeg minn mal-kumpanija intimata huwa ma' kienx għad baqalu aċċess għall-*emails* tiegħu.

18. **Jacqueline Backman**, CPO tal-kumpanija intimata, xehdet kif ġej fl-affidavit tagħha:

*“28. On this last point, I am confident to say that I have never had a doubt that the payment which Andrew is now claiming was in fact subject to (conditional on) his positive performance. I am aware of the correspondence that was exchanged between the CEO and Andrew before his contract was signed which clearly stipulates that it is performance based; despite the unfortunate wording of the agreement which admittedly is open to interpretation. The intention/agreement between them was for that to be an incentive for him to perform and was done on good faith”*¹⁴

19. L-istess xhud in kontroezami xehdet hekk fuq dan l-istess punt:

---

¹⁰ Fol. 68

¹¹ Fol. 16

¹² Fol. 125

¹³ Fol. 127

¹⁴ Fol. 50 u 51

“Dr Andrew Borg Cardona: *Having stated now on oath that the ten thousand (10,000) payment was performance based, what do you comment on the fact that that document you have just read in detail does not have any reference whatsoever to performance based payment.*

Jacqueline Backman: *I mean to me this document does not make reference to it and that was to me a failing, but there is so many conversations beforehand, there were so many texts and communications for me it was clear, I can't comment on who wrote this or how they wrote this, or why they wrote it this way cause I am not there, but I can tell you what I understood and I can tell you what my experience was in having had worked with him as well as the COO and what were my expectations and what my understanding was, I mean I do not even have a paradigm for in this capacity why we are getting a performance like, but he was paid well, he was ...*

... think HR put it together. I mean I even asked her about ex gratia because for me in my ignorance being Canadian, I didn't even know what ex gratia meant. To me ex gratia when I asked her, she said that means when it is finished if he gets the money he gets cash like not cash but he gets like without taxes. I mean I know it's ignorant but sorry we have English and French we do not have Latin.”¹⁵

20. Għal dak li seħħ lejn it-tmiem tar-relazzjoni kuntrattwali bejn il-partijiet huma indikattivi ukoll l-emails li għaddew bejniethom (fuq il-kwistjoni tas-somma *ex-gratia*) u cioe:

1. L-email datata 25 April 2018 mibgħuta mir-rikorrent lil Raphael Arnold fejn qallu *“I was expecting to have, as per our agreement, an ex-gratia payment of € 10K with the final wage performance. But it was not included.”¹⁶*
2. Ir-risposta bl-email ta' Raphael Arnold datata 25 April 2018 fejn jgħid fost affarijiet ohra illi *“Your performance and delivery has not been at the level it should have been especially in these last few days. I do not feel that you have delivered what I have asked for and until such time that this is completed, this payment will be withheld.”¹⁷*
3. Email ohra ta' Raphael Arnold datata 2 ta' Mejju 2018 b' risposta għall- email tar-rikorrent datata 2 ta' Mejju 2018 fejn Arnold jgħidlu illi *“There is no issue*

---

¹⁵ Fol. 119

¹⁶ Fol 81b

¹⁷ Fol 81

about the the ex-gratia payment and it will be paid to you. It was not a right but a gesture on our behalf for you to continue to support the C-level and to ease your transition. It was however based upon your performance and delivering what was required and what you had agreed to do. It is being withheld until we complete what is necessary but not unreasonably so.”¹⁸

Kunsiderazzjonijiet ta’ dritt u każistika

21. L-Artikolu 1002 tal-Kap. 16 tal-Liġijiet ta’ Malta jipprovdi li :

“1002. Meta l-kliem ta’ konvenzjoni, meħud fis-sens li għandu skont l-użu fiż-żmien tal-kuntratt, hu ċar, ma hemmx lok għal interpretazzjoni.”

22. Il-kumpanija intimata qed tissottometti li l-intenzjoni tal-kontraenti kienet differenti minn dak stipulat fl-*addendum*. L-Onor Imħallef Grazio Mercieca fil-ktieb tiegħu “Massimarji tal-Imħallef Philip Sciberras Dritt Sostantiv, l-Ewwel Parti”, fuq il-materja in eżami jgħid is-segwenti:-

*“L-ewwel regola fundamentali ta’ l-interpretazzjoni hija dik dettata mill-**Artikolu 1002 tal-Kodiċi Ċivili** li tgħid li meta l-kliem ta’ konvenzjoni, meħud fis-sens li għandu skond l-użu fiż-żmien tal-kuntratt, hu ċar ma hemmx lok għal interpretazzjoni (**Vol. XXXIV.i.27**). L-interpretazzjoni għandha biss tittieħed mill-att stess, u mhux minn provi estraneji, speċjalment meta l-interpretazzjoni hija relattiva għal kwistjoni prinċipali (**Vol. XXXI.i.49**).*

Regola oħra daqstant importanti ta’ interpretazzjoni hi dik li nsibu fl-Artikolu 1003, u cioe’, li meta s-sens letterali tal-kelma ma jaqbilx mal-intenzjoni tal-partijiet kif tkun tidher ċara mill-partijiet meħudin flimkien, għandha tipprevali l-intenzjoni. Dwar din ir-regola ġie hekk osservat:

*“Issa din ir-regola għandha tiġi sewwa apprezzata u applikata. Irid jirrizulta bla dubju li s-sens tal-klawżola li tkun jista’ biss tiġi interpretata b’ mod univoku għax hija ċara. Irid jirrizulta wkoll li dan is-sens ċar tal-kliem ma jkunx jaqbel ma’ dak li kellhom f’ moħħhom il-partijiet kollha u mhux ma’ dak biss li xi waħda mill-partijiet kellha f’ rasha. U dan irid jidher ċar mill-partijiet kollha tal-kuntratt meħudin flimkien” – **John Bartolo et vs Alfred Petroni et, Appell, 7 ta’ Ottubru, 1997.***

Ben tajjeb, imbagħad, ġie senjalat illi “fl-applikazzjoni tar-regoli ta’ interpretazzjoni ma hijiex l-intenzjoni tal-kontendenti għall-kliem tal-konvenzjoni jew is-sens divers minnhom lilhom mogħti li jiswa imma hu l-qari oġġettiv tal-ġudikant li jagħti lil kliem

---

¹⁸ Fol. 83

*is-sens ordinarju tiegħu fil-kuntest ta' kif ġie użat mill-kontraenti li għandu jgħodd: - **John Zammit -vs-Michael Zammit Tabone et noe.**, Appell, 28 ta' Frar 1997.”¹⁹*

*“Tajjeb li jiġi osservat ukoll qabel kull kunsiderazzjoni tal-mertu illi hu paċifiku f' materja ta' interpretazzjoni ta' kuntratti illi **meta d-diċitura tal-kuntratt tkun waħda ċara allura ma huwiex leċitu għal-Qorti li tittenta tintrepretah billi tindaħal x' kienet il-motivazzjoni tal-kontraenti meta kkonkludew il-ftehim. Dan kif rispekkjat ukoll fl-Artikolu 1002 tal-Kap.16**”²⁰ [Gemma Fenech v John Bugeja - 20.10.2003]”*

23. Fir-rigward tal-volontà' tal-partijiet huwa ben saput illi fis-sistema nostrana il-principju tar-rispett għall-volontà' tal-partijiet huwa wiehed fundamentali. Dak li ftehm fuqu il-partijiet għandu “forza ta' liġi” għalihom (artikolu 992 tal-Kodiċi Ċivili), u l-Qorti m'għandhiex tuża d-diskrezzjoni tagħha biex tissostitwixxi għal dak li ftehm l-partijiet il-volontà' tagħha.
24. Fis-sentenza tal-Qorti tal-Appell (Superjuri) mogħtija fl-4 ta' Diċembru 1998 fl-ismijiet **Carmelo Grech vs Julian Zammit Tabone et. noe.** ingħad illi: “*fejn il-konvenzjoni tirriżulta ċara u mill-volontà' tal-kontraenti liberament espressa, tirriżulta inekwivoka, mhux leċitu għall-Qorti illi tintrepreta tali konvenzjoni jew tattribwilha motivazzjoni ulterjuri li la tirriżulta mid-diċitura tal-ftehim u lanqas minn ċirkostanzi oħra.*”
25. L-istess Qorti qalet hekk fis-sentenza mogħtija fl-1 ta' Lulju 1985 fl-ismijiet: **Dr. Joseph Vella Galea Vs Joseph Vella:** “*Hemm lok ta' interpretazzjoni għalkemm il-kliem ikunu ċari meta mill-istess kuntest l-intenzjoni tal-partijiet tkun tidher manifesta, għaliex huwa assodat fid-dottrina illi l-Qorti għandhom jagħmlu l-interpretazzjoni mhux fil-każ biss li l-kliem ikunu oskuri, iżda wkoll meta jkun hemm konflitt bejn il-kliem, anke ċari, u l-intenzjoni rikavata mill-istess kuntest tad-disposizzjoni tal-bniedem.*”
26. Il-Prim Awla tal-Qorti Ċivili fis-sentenza mogħtija fis-7 ta' Ottubru 2004 fl-ismijiet **Francis Paris et. vs Maltacom p.l.c.** (Rif. Nru. 480/2002/1 TM) stqarret illi: “*Hu veru li, f'ċerti każijiet, jekk ftehim hu vag, ġenerali u mingħajr kriterji għal ħolqien tiegħu, il-Qorti ma tkunx tista' "toħloq" ftehim hi kontra l-volontà' tal-partijiet però', meta l-ftehim huwa ċar u jagħti kriterji stabbilit kif jista' jitpoġġa fis-sehħ, jekk parti waħda tonqos milli tagħmel il-parti tagħha biex il-ftehim ikun jista' jiġi determinat, il-Qorti,*

---

¹⁹ Mercieca G., “Massimarji tal-Imhalled Philip Sciberras Dritt Sostantiv, l-Ewwel Parti”, p. 596

²⁰ Mercieca G., “Massimarji tal-Imhalled Philip Sciberras Dritt Sostantiv, l-Ewwel Parti”, p. 586

f'dawn iċ-ċirkustanzi, ma tkunx qed timponi l-għażla tagħha l-partijiet, iżda tkun qed twettaq hi stess dak li jkunu ftehm fuqu l-partijiet."

27. L-istess Qorti fis-sentenza mogħtija fil-15 ta' Gunju 2004 fl-ismijiet **Christopher Cassar vs Josianne Bigeni** (Rif. Nru. 1989/1999/1 GCD) qalet illi: *"Il-Qorti m'għandhiex tbassar kuntratt minħabba żball, ladarba l-kunsens tal-partijiet, fuq dak li tassew kellhom f'moħħhom, ma hux milqut bi żball, iżda, ukoll ut res magis valeat quan pereat, għandha fl-interpretazzjoni tal-kuntratt tara li jseħħ dak li riedu l-partijiet."*
28. Fil-kawża fl-ismijiet **Salvu Fenech vs Malta Dairy Products Limited** (mogħtija fit-30 ta' Ottubru 2013 – Rif. Nru. 1561/1997/1 RCP) l-istess Qorti qalet hekk: *"Il-prinċipju kardinali li jirregola l-istatut tal-kuntratti jibqa' dejjem dak li l-vinkolu kontrattwali għandu jiġi rispettati u li hi l-volontà' tal-kontraenti kif espressa fil-konvenzjoni li kellha tipprevali u trid tiġi osservata. Pacta sunt servanda. Illi l-ġurisprudenza nostrana hi kostanti filli rriteniet li ma hix ammissibbli li prova testimonjali kontra jew in aġġjunta għall-kontenut ta' att miktub u hi talvolta ammissa biex tikkjarifika l-intenzjoni tal-partijiet meta din hi espressa b'mod ambigwu. Il-Qorti jkunha obbligati jinterpretaw il-konvenzjoni meta f'kuntratt il-partijiet ma jkunux spjegaw ruħhom ċar jew posterjorment għall-kuntratt jintervjeni avveniment li jkollu bħala konsegwenza kwistjoni li ma tkunx ġiet preveduta u li kien hemm bżonn li tiġi maqtugħa, u din għandha tiġi primarjament interpretata skond l-intenzjoni tal-partijiet li jkunu ħadu parti fil-kuntratt u li tkun tidher ċar mill-kumpless tal-konvenzjonijiet. Dan iwassal għall-prinċipju ieħor stabbilit li jirritjeni li l-kuntratti għandhom jiġu esegwiti in 'bona fide' u li jobligaw mhux biss dak li jingħad fihom iżda wkoll għall-konsegwenzi kollha li ġġib magħha tali obligazzjoni."*
29. Dwar il-bona fide l-istess Qorti qalet hekk fis-sentenza tagħha tas-27 ta' Gunju 2002 fl-ismijiet **Lawrence Fenech vs Simon Interiors Limited** (Rif. Nru. 1145/1998/1 RCP): *"fuq din il-bażi tal-bona fide, huma mibnija l-artikoli 1002 et sequitur tal-Kap 16 dwar l-Interpretazzjoni tal-Kuntratti, u partikolarment l-artikolu 1003 tal-istess, fejn jingħad illi "Meta is-sens tal-kelma ma jaqbilx ma' dak li kellhom fi ħsiebhom il-partijiet kollha, kif ikun jidher ċar mill-pattijiet meħudin kollha flimkien, għandha tgħodd l-intenzjoni tal-partijiet".*
30. Finalment fis-sentenza mogħtija fit-12 ta' Ottubru 1995 fl-ismijiet **Edward Enriquez et vs Avukat Dr. Anthony Farrugia et nomine** (per Imhalled Gianni Caruana Demajo) il-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili qalet hekk: *"Il-Qorti tifhem li fejn jirrizulta aġir skorrett li juri 'mala fides' ma' għandhiex tħalli lil min jaħti għal dan l-aġir jieħu vantaġġ*

mill-‘mala fides’ tieghu. Il-ligi tagħna hija mibnija fuq il-‘bona fides’. L-ebda negozju ġuridiku ma għandu mmunita` mill-prinċipju ‘fraus omnia corrumpit’.”

Kunsiderazzjonijiet ulterjuri

31. Fil-każ *de quo*, il-kuntratt t’impjeg tar-rikorrent, sewwasew fil-klawsola numru 7.2 tiegħu, jaqra kif ġej dwar l-għoti ta’ *performance bonus* mill-kumpanija intimata:

“7.2. The Company may from time to time at its absolute discretion award the Employee a bonus which may be based on either individual or Company performance. The criteria and timing of any bonus may vary from time to time at the discretion of the Company.”²¹

32. Min-naħa l-oħra fl-*addendum* iffirmit fis-27 ta’ Ottubru 2017, jekk kif qed tishaq il-kumpanija intimata, il-kliem “*ex-gratia payment*” għandu jinftehem bħala *performance bonus*, allura joħroġ li l-istess kumpanija addottat mod drastikament differenti ta’ kif tali *performance bonus* għandu jitqassam. Dan ftit jagħmel sens għall-Qorti. Huwa inverosimili kif meta riedet tirreferi għal *performance bonus* b’mod speċifiku l-kumpanija kienet ċara li dan għandu jsir fid-diskrezzjoni tagħha u fiż-żmien li jidhrilha hi mentri fl-*addendum* in kwistjoni, il-kumpanija mhux talli ma’ rreferietx għall-istess *bonus* bħala tali, iżda inoltre neħhietu mid-diskrezzjoni tagħha tant illi kkwantifikatu u saħansitra speċifikat meta dan sejjer jitqassam (i.e. mal-aħħar paga) *a priori*.

33. Fil-fehma tal-Qorti, l-enfasi m’għandux tkun tant fuq l-interpretazzjoni tal-frazi *ex-gratia* (li tfisser “mingħajr obligazzjoni” jew litteralment “bi grazzja”) daqskemm fuq il-fatt illi l-ħlas tal-pagament *ex-gratia* **ma’ kien marbut mal-ebda kundizzjoni**. Il-Qorti tikkunsidra li d-dicitura tal-ftehim huwa ċarissimu u li ma’ hemm lok għall-ebda interpretazzjoni dwar l-intenzjoni tal-partijiet.

34. Lanqas ma’ jagħmel sens dak li xehdet Jacqueline Backman f’dan ir-rigward u cioe illi l-kliem tal-*addendum* ġie fformolat mit-taqsima tal-Human Resources tal-kumpanija u li meta saqsiethom xi tfisser dan qalulha li tfisser li l-ħlas ikun tali li ma’ jidhirx. Apparti li ma’ tressaq ħadd minn din it-taqsima biex jixhed fuq dan il-punt, il-Qorti ma’ temminx illi xi ħadd ta’ esperjenza f’materji kuntrattwali ma’ jkunx jaf xi tfisser frazi bħal dik jew li tal-inqas ma’ jkunx fittex fuqha qabel ma’ daħhalha f’kuntratt. Fi kwalunkwe każ, fl-ebda stadju l-kumpanija intimata ma’ ssollevat li l-kunsens tagħha mogħti fuq il-kuntratt (jew l-*addendum*) kien vvizjat minhabba xi żball. Li qed tikkontendi huwa illi l-frazi *ex-gratia* għandha tigi interpretata bħala *performance*

---

²¹ Fol. 25

bonus, xi haġa illi l-Qorti ċertament ma' tistax tagħmel għaladarba l-kliem użat huwa ċar.

35. Lanqas ma' huwa l-każ li kien hemm xi forma ta' ingann min-naħa tar-rikorrent sabiex jinduċi lill-kumpanija intimata taċċetta l-kliem *ex-gratia* in pjena coscienza tal-interpretazzjoni żbaljata li kellha f'moħħha l-kumpanija ta' daww il-kliem. Is-sitwazzjoni kienet tkun xi ftit differenti li kieku nġiebet xi prova illi kien ir-rikorrent li nsista fuq li jiddaħħlu dawn il-kliem u li kieku l-intimata allegat li l-kunsens tagħha ġie vvizzjat bl-aġir frawdolenti tar-rikorrenti. Tali prova mhux biss ma' tressqitx iżda talli r-rikorrent innifsu għamilha ċara li huwa ma' jiftakarx li qatt ġie diskuss xi *performance bonus* fin-negożjati li pprecedew l-iffirmar tal-*addendum*.
36. Jekk kienx hemm aspettattivi ulterjuri jew intenzjoni ta' inċentiv min-naħa tal-kumpanija intimata sabiex ir-rikorrent jestendi l-impjeg tiegħu hija għal kollox irrelevanti għal materja in kwistjoni għaladarba l-għoti tas-somma ta' €10,000 ma' kienet marbuta mal-ebda kundizzjonijiet. Daqstant ieħor hija rrilevanti l-kwistjoni ta' nuqqas ta' prestazzjoni *o meno* tar-rikorrent fil-perjodu wara li ġie ffirmat l-*addendum*. Jekk l-intimata jidhrilha illi l-prestazzjoni tar-rikorrent kienet waħda fqira u li dan ikkawżalha xi danni, din *semmi* jista' jkollha dritt ta' azzjoni kontrih fi proċeduri istitwiti *ad hoc* imma ċertament ma' tistax twaqqaf il-pagament tal-ammont miftiehem minħabba dik ir-raġuni.

Deċiżjoni

37. **Għal dawn ir-raġunijiet il-Qorti tiddisponi minn din il-kawża billi tilqa' t-talba tar-rikorrenti b'dan li qegħda tikkundanna lill-kumpanija intimata thallas lir-rikorrenti s-somma ta' għaxart elef euro (€10,000) bl-imghax legali dekoribbli mid-data tan-notifika tar-rikors (cioe mit-30 ta' Lulju 2018). Fir-rigward tal-ispejjeż kif mitluba dawn jkun a karigu tal-kumpanija intimata.**

V.G. Axiak
Maġistrat

M. Azzopardi
Dep. Registratur